

KOULUJEN PÄÄTTYMISVIIKONLOPUN 4.6.2011
ALAIKÄISTEN NUORTEN ALKOHOLINKÄYTÖN SEURANTA
PORIN SEUDULLA

Sisällysluettelo

Johdanto	3
1. Havainnoinnin menetelmä	4
2. Havainnoinnin tulokset	4
3. Yyteri	5
4. Johtopäätökset	7

Liitteet

havainnointilomake

valokuvat Yyteristä 4.6.2011

lehdistötiedote

Johdanto

Tämä raportti on laadittu koulujenpäättämispäivän 4.6.2011 tapahtumista. Pääasiallisena havainnoinnin kohteena oli nuorten, erityisesti alle 18-vuotiaiden päihteiden käyttö. Koulujen päättymiseen on liittynyt aiempina vuosina alaikäisten nuorten määrätietoinen päihtymishakuinen juhlinta. Juhlinta on keskittynyt tiettyihin Porin kaupungin vapaa-ajanviettopaikkoihin. Juhlinta on toteutunut mm. Kirjurinluodolla sekä Yyterissä. Juhlinnassa on korostunut nuorten järjestelmällinen päihtyminen.

Raportti on laadittu, jotta Porin kaupunki voisi puuttua tilanteeseen ja ottaa vastuuta mahdollisen päihteettömän tilaisuuden järjestämisestä nuorille tulevaisuudessa. Raportin tarkoituksena on todeta havainnoimalla kyseisen tapahtumapäivän faktat.

Porin Pakka-hanke on käynnistynyt 2010. Pakka (Paikallisen alkoholipolitiikan kehittäminen) on ehkäisevän päihdetyön hanke, jonka yhtenä tavoitteena on nuorten alkoholinkäytön väheneminen sekä seudullisten toimijoiden yhteensovittaminen. Hanke keskittyy ehkäisevään päihdetyöhön mm. luomalla yhteistyötä elinkeinoelämän kanssa, jolloin pystytään vaikuttamaan alaikäisten alkoholin saatavuuteen. Hanke on keskittynyt kevään 2011 aikana nuorten alkoholin käyttöön. Lisäksi on puututtu alkoholin välittämiseen nuorille.

Hanke perustuu mm. erilaisten työryhmien työskentelyyn. Työryhmien tarkoituksena on lähestyä ehkäisevää päihdetyötä eri näkökulmista. Ehkäisevän päihdetyön ryhmään kuuluu eri alojen viranomaisia ja ryhmän yhtenä tavoitteena on erityisesti alaikäisten alkoholin käyttöön puuttuminen.

Poliisi valvoi Suomessa tehostetusti nuorten päihteiden käyttöä koulujen päättimisviikonloppuna 3.-5.6.2011. Viikonlopun aikana poliisi joutui puuttumaan lähes 1500 lapsen ja nuoren alkoholin nauttimiseen ja hallussapitoon. Valtaosa viikonlopun aikana alkoholirikoksiin syyllistyneistä oli 15-17-vuotiaita, mutta joukossa oli yli sata alle 15-vuotiasta.

1. Havainnoinnin menetelmä

Havainnointi sekä nuorten parissa toiminut seuranta toteutettiin 4.6.2011 klo: 18.00 - 03.00 välisenä aikana moniammatillisen ryhmän toimesta. Ryhmään kuului Porin ja Ulvilan kaupungin erityisnuorisotyöntekijöitä, Porin ev.lut. seurakunnan nuorisotyöntekijöitä, Porin perusturvan nuorisopäivystyksen ja lastensuojelun, Satakunnan sosiaalipäivystyksen, Satakunnan pelastuslaitoksen ensihoitopalvelun, Porin perusturvan kouluterveydenhuollon sekä Satakunnan poliisilaitoksen edustajia. Lisäksi mukana oli muutama vapaaehtoinen aikuinen. Seurantaan osallistui 18 työntekijää edellämainituista yksiköistä. Havainnoinnin lisäksi paikalla olleiden aikuisten tehtävänä oli olla läsnä nuorten parissa sekä auttaa heitä tarvittaessa.

Havainnointi suoritettiin jakautumalla pienryhmiin. Havainnointia tehtiin olemalla läsnä Porin kaupungin sekä sen lähikuntien alueilla. Ennakkotietojen perusteella (sosiaalinen media sekä keskustelut nuorten kanssa) ryhmät keskittyivät kahteen painopistealueeseen. Painopistealueina ennakkotietojen perusteella pidettiin Kirjurinluotoa sekä Yyterin uimarantaa. Kummassakaan paikassa ei ollut järjestettyä ohjelmaa eikä järjestyksen valvontaa.

Havainnointimenetelmänä käytettiin kyseistä ajankohtaa varten laadittua havainnointilomaketta. Lomake sisälsi nuorten päihteiden käyttöön sekä sen lieveilmiöihin liittyviä kysymyksiä. Lomakkeet jaettiin yhteisessä palaverissa pienryhmille ennen kentälle jalkautumista. Lisäksi havainnointia suoritettiin valokuvaamalla eri alueita. Liite 1. (lomake)

2. Havainnoinnin tulokset

Havainnoinnin merkittävämpänä tuloksena voidaan pitää nuorten päihtymyshakuista juhlintaa, sekä juhlinnan keskittymistä kahteen ennalta tiedossa olevaan julkiseen paikkaan. Tämän lisäksi nuorten keskuuteen jalkautumisella saatiin runsaasti ajankohtaista tietoa nuorten päihteiden käytöstä. Lisäksi todettiin viranomaisten kyseisenä ajankohtana olleiden resurssien olleen täysin riittämättömät suhteessa päihtyneiden nuorten määrään. Nuorten keskuuteen jalkautuneen moniammatillisen työryhmän jäsenet olivat lähes kaikissa tilanteissa ainoat paikalla olevat aikuiset. Liite 2.

Ennakkoon sosiaalisen median kautta (Facebook) saatu informaatio juhlimisen keskittymisestä Yyteriin ennakoitiin keskittämällä myös seuranta kyseiseen paikkaan. Lisäksi osa havainnoinnista keskitettiin Kirjurinluotoon. Kirjurinluoto valikoitui painopistealueeksi koska aiempien vuosien kokemuksella nuoret kokoontuvat kyseiseen paikkaan. Sosiaalisen median keinoin nuoret olivat perustaneet keskusteluryhmän, jonka aiheena oli alkoholin käyttäminen Yyterissä koulujen päättymisviikonlopun lauantaina. Keskusteluissa nuoret painottivat Yyteristä puuttuvaa aikuisten valvontaa sekä sen kautta vapaata mahdollisuutta alkoholin käyttöön ja omaehtoiseen juhlintaan. Keskusteluryhmässä oli yli 500 jäsentä lauantaina 4.6.2011. Muita vastaavia sosiaalisen median keskusteluryhmiä ei havaittu.

Yyterin ja Kirjurinluodon lisäksi kierrettiin Porin kaupungin keskustaa, lähiöitä, koulujen pihoja ja muita julkisia paikkoja. Porin keskustan sekä edellä mainittujen Yyterin ja Kirjurinluodon lisäksi seurantaa suoritettiin Ulvilassa, Porin Noormarkussa ja Porin kaupungin haja-asutusalueilla. Alueiden kiertämisen tuloksena voitiin todeta nuorten juhlimisen keskittyvän ennalta painopistealueiksi todettuihin paikkoihin. Näistä kahdesta paikasta Yyteri osoittautui suosituimmaksi.

Satakunnan poliisi kirjoitti koko Satakunnan alueella koulujen päättymisviikonlopun aikana 26 sakkoa alaikäisille alkoholin hallussapidosta. Poliisin mukaan rikoksiin syyllistyi kuusi alle 15-vuotiasta ja 26 15-17-vuotiasta nuorta. Hävitettyä ja takavarikoitua alkoholia saatiin nuorilta haltuun yhteensä 59,8 litraa. Kyseistä määräästä oli 56 litraa olutta, siideriä tai lonkeroa. 3 litraa kotiviiniä ja 0,8 litraa väkeviä alkoholijuomia. Lastensuojeluilmoituksia kirjattiin poliisin toimesta 28 kappaletta.

Alaikäisten päihteiden käyttö työllisti Satakunnan sosiaalipäivystystä muita viikonloppuja enemmän.

3. Yyteri

Yyterissä oli enimmillään yhtäaikaaisesti arvioituna n. 500 nuorta. Nuorten ikäjakauma oli arvioituna n. 13-17 vuotta. Havainnoinnin perusteella nuorten hallussa ollut alkoholimäärä oli suuri. Tämä ilmiö todettiin Yyterin lisäksi myös Kirjurinluodossa. Alkoholi oli sekä mietoa että väkevää. Yyterissä nuorten humalahakuinen juominen oli silmiinpistävää.

Suurin osa nuorista saapui paikalle linja-autoilla n. klo 19.00- 22.00 välisenä aikana. Osa nuorista saapui omalla kyydillä (mopoauto tms.) tai vanhempien tuomana. Havaintojen perusteella osalle alaikäisistä nuorista alkoholi välitettiin todennäköisesti omien vanhempien kautta. Tämä ilmeni näköhavainnoilla Yyterin parkkialueella nuorten saapuessa paikalle vanhempien kuljettamana.

Yyterin juhlinta keskittyi ns. yleisen rannan ja meriravintolan välimaastoon. Nuoret olivat ryhmissä ja ainoa aktiivinen toiminta keskittyi alkoholin nauttimiseen. Eniten nuoria tavattiin Yyterin dyyneiltä klo 22.00- 01.00 välisenä aikana. Suurin osa nuorista poistui paikalta paikallisliikenteen linja-autoilla. Tämän lisäksi nuorten haastattelujen perusteella nuoret olivat saaneet kotoaan taksirahaa. Klo 01.00- 02.30 välisenä aikana rannalla oli vielä n. 100 nuorta.

Havainnointilomakkeiden perusteella Yyterissä tavattiin lukuisia merkittävästi päihtyneitä nuoria. Osan kunto oli siinä määrin huono, että asiaan jouduttiin puuttumaan paikalla olleiden seuranta- ja turvallisuusvirastojen aikuisten toimesta. Myös ambulanssia tarvittiin näköhavainnon mukaan paikalla ainakin kahdesti. Osalle nuorista järjestyi kotiinkuljetus paikalla olleiden aikuisten toimesta soittamalla nuorten vanhemmille. Myös nuoret itse soittivat kavereidensa vanhempia hakemaan huonokuntoisia kavereitaan kotiin. Ilahduttavaa oli se, että nuoret pyrkivät huolehtimaan toisistaan.

Nuorten päihtymyksen aste kasvoi merkittävästi klo 22.00- 01.00 välisenä aikana. Tämän seurauksena Yyterissä oli nuorten välisiä tappeluja. Osa tappeluista saatiin loppumaan kun paikalla olleet havainnointi- ja päivystysryhmän aikuiset puuttuivat tilanteisiin. Klo 01.00- 02.30 välisenä aikana paikalle tarvittiin poliisi väkivaltaisuuksien lopettamiseen.

Yyterissä ei ollut järjestettyä toimintaa nuorille ja näin ollen mm. wc- ja jäteastiakapasiteettia ei ollut. Paikalla olleet nuoret kyselivät aikuisilta mahdollisuutta wc- käynnille, mutta koska tätä ei ollut, tarpeet tehtiin dyyneille. Tyhjät tölkit, pullot ja jätteet heitettiin holtittomasti uimarannalle. Yyterissä n. klo 03.00 tehdyn havainnon perusteella paikalla oli alle kymmenen nuorta. Pullo, tölkki ja jätemäärä dyyneillä oli merkittävä.

Poliisin valvonta Yyterissä oli havainnointiryhmän mukaan niukkaa. Valvonta keskittyi lähinnä parkkialueelle ja meriravintolan edustalle. Poliisi oli Yyterissä paikalla n. klo 02.00- 03.00 välisenä aikana. Poliisi pyydettiin paikalle selvittämään nuorten välisiä tappeluja. Poliisi ei puuttunut Yyterissä

nuorten alkoholin hallussapitoon eikä nauttimiseen. Kirjurinluodossa poliisi oli aiemmin samana iltana puuttunut nuorten päihteidenkäyttöön sekä – hallussapitoon.

4. Johtopäätökset

Havaintojen perusteella nuorten koulujen päättymisen juhlinta on hyvin päihdekeskeistä. Lisäksi nuoret hakeutuvat juhlistamaan koulujen päättymistä keskitetysti valvonnan ulkopuolella oleviin paikkoihin. Paikallisesti merkittävin nuorten kokoontumispaikka oli Yyteri.

Nuorten hallussa ollut alkoholimäärä oli suuri. Määrät olivat jopa aikuiselle ihmiselle kertakäyttönä riski terveydelle. Alkoholin saatavuus on tämän perusteella ilmeisen helppoa alaikäiselle käyttäjälle. Nuorten päihtymystila oli havaintojen perusteella merkittävä. Päihtymystilan kasvaessa lisääntyi nuorten avun tarve sekä väkivaltatilanteet.

Nuorten alkoholin käytön valvonta on puutteellista. Pelkästään poliisin olemassa olevat resurssit eivät riitä käytön rajoittamiseen, eivätkä ainakaan sanktioimiseen. Poliisi ei myöskään ollut havaintojen perusteella riittävästi näkyvillä. Yksittäisten tahojen kuten sosiaalitoimen, nuorisotoimen tai seurakunnan työskentely nuorten alkoholinkäyttöön puuttumiseksi ei myöskään nykyisellään ole riittävää. Tilanteeseen puuttuminen edellyttää aiempia vuosia parempaa yhteistyötä sekä ennakkoon suunniteltua toimintaa.

Painopisteeksi osoittautunut Yyteri on valvottavana ympäristönä hankala. Alue on erittäin laaja sekä vaikeasti operoitava. Operoitavuudella tarkoitetaan mm. poliisin läsnäolemistä sekä mahdollisten ensihoitoa vaativien tilanteiden suorittamista. Lisäksi alueella on täysin mahdollista sellainen tilanne, jossa paikalla olleista nuorista ei huolehdi kukaan jos päihtymystila on johtanut esim. nuoren sammumiseen tai tapaturmaiseen loukkaantumiseen.

Merkittävin havainto liittyy alkoholin käytön korostumiseen. Nuorten viettäessä koulujen päättymisen juhlaa alkoholin juominen oli selvästi humalahakuista. Lisäksi nuoret kokoontuvat paikkoihin, jossa ei ole aikuisten valvontaa. Sosiaalinen media mahdollistaa nopean informaation liikkumisen ja nuoret käyttävät tätä mahdollisuutta aktiivisesti hyväkseen.

Nuorille tulisi jatkossa järjestää Porin kaupungin toimesta koulujen päättymisen yhteydessä mahdollisuus päihteettömään juhlintaan. Juhlinta voitaisiin toteuttaa esim. konserttina tms. ohjelmallisena tapahtumana valvotulla alueella. Tämän lisäksi ennakoiva sosiaalisen median seuranta on tärkeää.

Ehkäisevän päihdetyön merkitys on kiistaton. Nuorten alkoholin käyttöä ei voida kokonaan rajoittaa, mutta valistamalla ja puuttamalla voidaan saavuttaa positiivisempi tulos. Myös alkoholin saatavuuden parissa tehtävä työ on ensisijaisen tärkeää. Nuorten alkoholin käyttö on tosiasia. Alaikäiset nuoret saavat alkoholia haltuunsa helposti. Vanhempien asenteisiin tulisi myös päästä vaikuttamaan. Alkoholin välittäminen on aina rikos. Se on rikosoikeudellisesti tuomittavaa vaikka kyseessä olisi oma lapsi.

Porin kaupungin tulisi ottaa vastuu omista nuoristaan yhteistyössä viranomaisten, järjestöjen ja vapaaehtoisten kanssa. Porin Pakka- hankkeen ehkäisevän päihdetyön työryhmä sitoutuu kehittämään päihteetöntä tekemistä nuorille, mikäli Porin kaupungilta löytyy asiaan tahtotila, mikä mahdollistaa toiminnan järjestämisen.

LIITE 1.

HAVAINNOINTI-LOMAKE 4.6.2011

PAIKKA:

KLO:

1. Arvio läsnä olevien nuorten määrästä (hlö määrä, noin arvio)

2. Arvio läsnä olevien nuorten päihtymystilasta

a) ei___ b)lievä___ c)merkittävä___

3. Arvio nuorten käyttämistä päihteistä (esim. alkoholi, huumeet)

4. Onko nuorten keskuudessa aikuisia ja/tai viranomaisia tms.

a) vanhempia tms.___ b) viranomaisia___ c) ei ole___

5. Jos paikalla on viranomaisia, onko nuorten toimintaan puututtu

a) kyllä___ b) ei___ c) 112___

6. Kohtasitko ensiapua tarvitsevia nuoria

a) kyllä___ b) en___

7. Kohtasitko väkivaltatilanteita

a) kyllä___ b) en___

Muuta mielestäsi tärkeää havainnoitavaa

LIITE 2.

PAKKA
Paikallista alkoholipolitiikkaa

PAKKA
Paikallista alkoholipolitiikkaa

PAKKA
Paikallista alkoholipolitiikkaa

LIITE 3.

PAKKA-HANKE TIEDOTTAA

LEHDISTÖTIEDOTE

Julkaisuvapaa heti

KOULUJEN PÄÄTTYMISVIIKONLOPPU EI SUJUNUT ALAIKÄISTEN OSALTA RAUHALLISESTI

Koulujen päättymisviikonlopun lauantaina 4.6 nuorten pariin jalkautui moniammatillinen 20 hengen aikuisten päivystäjien joukko. Päivystykseen osallistui mm. Porin kaupungin perusturvan ja vapaa-aikatoimen henkilöstöä, Satakunnan sosiaalipäivystyksen ja Satakunnan pelastuslaitoksen sekä Porin ev.lut seurakunnan työntekijöitä.

Nuoriso kokoontui lauantaina Porissa Kirjurinluotoon sekä Yyteriin. Kirjurinluodossa oli arviolta n. 200 alaikäistä, Yyterissä väkeä oli monin verroin, parhaimmillaan arviolta 500 nuorta. Osa päivystäjistä partioidi Kirjurinluodossa ja suurin osa Yyterissä.

Suurimmalla osalla nuorista oli alkoholia runsaasti hallussaan ja heidän tavoitteenaan oli päihdyttää itsensä. Nuorista vain noin 10% oli juhlimassa koulujen päättymistä ilman päihteitä. Loppuillasta erityisesti nuorten tyttöjen huono kunto sekä nuorten miesten aggressiivisuus puhutti päivystäjiä.

Lauantai työllisti normaalia enemmän esimerkiksi poliisia, sosiaalipäivystystä, pelastuslaitosta sekä terveydenhuollon päivystystä. Lastensuojeluilmoituksia kirjattiin viikonlopulta kolmisenkymmentä, alkoholirikkomuksista kirjoitettiin alaikäisille 26 sakkoa ja ambulanssia tarvittiin useamman kerran paikalle. Näiden lisäksi paikalla olleet päivystäjät soittelivat nuorten vanhempia hakemaan ”jalattomia” lapsiaan pois juhlilta.

Positiivista kaaoksen keskellä oli se, että nuoret pyrkivät pitämään huolen toisistaan ja rohkenivat itsekin kutsua paikalla olevia päivystäviä aikuisia apuun sekä ystäviensä vanhempia hakemaan lapsiaan. Kynnys soittaa kaverin vanhemmille on nuorilla kuitenkin korkea, joten soitto ystävän kotiin kertoi todellisesta huolesta.

Lisätietoja antaa:

Niina Salovaara, erityisnuorisotyöntekijä, Porin kaupungin vapaa-aikatoimi, 044-7011419

Kati Nordlund-Luoma, sosiaalityöntekijä, Satakunnan sosiaalipäivystys, 044-7018300

Lampinen Heikki, lääkintäesimies, Satakunnan pelastuslaitos, 044-7019395
(Heikki Lampiselta on mahdollista saada valokuvia illan kulusta)

Sari Ilvonen, Projektityöntekijä, PAKKA –hanke, 044-701 9990